

Hortensia Papadat-Bengescu: Concert din muzică de Bach

Caracterizarea personajelor

Personajele sunt supuse unei adânci analize în zonele obscure ale conștiinței. Tehnica portretistică este modernă. Un personaj este prezentat cu multiple și variante imagini din partea mai multor personaje, ale personajului însuși sau conturat de către autoare. Autoarea elaborează portrete în trepte prin tușe succesive, de la diverse niveluri, din perspective schimbate. Personajele sunt puse să se verifice în situații cheie, mai toate trecând pe rând în primul plan ; ele se contemplă singular, se autoobservă, cercetează pe ceilalți și sunt observate ca într-un film, scrutate de indivizii din jur. Eroii sau eroinele se prezintă cu o imagine dublă: exterioară, adică masca pentru salvarea aparențelor și lumea interioară, stratificată pe etaje și subsoluri ale conștiinței în funcție de momentele diferite ale vieții lor în situațiile în care se află. Complexitatea lor se dezvăluie în timp.

Un rol important joacă în evoluția personajelor tarele biologice și sociale. Apar astfel în roman personaje grotești și patologice cu valori simbolice, o întregă estetică a urâtului cum sunt gemenii Hallipa, Mika-Lé Rim, monștri fizici și morali.

Ada Razu: Orfană și majoră, cu avere proprie, se măritase cu prințul Maxențiu pentru a-și satisface aspirațiile nobile. Știa că l-a luat pe prinț ca să-l plătească.

Scriitoarea prezintă date esențiale atât despre aspectul fizic cât și despre viața ei: costelivă, campioană de tenis și la dans, oacheșă și păroasă, cu fața negricioasă și cu ochii aprinși, mâinile slabe, negre, cu inele mari, printre care un safir uriaș, senzuală și capricioasă, o călăreață admirabilă. Fire mondenă și de o frivolitate evidentă, vulgară, căsătorită abia de doi ani cu Maxențiu, nu are curajul să se afișeze în societate cu Lică. Atrasă de aspectul lui fizic, Ada nu ezită să-l vâre în casă, din momentul în care află că el este unchiul “înfumuratei” doamne Hallipa Drăgănescu. Prin această relație Ada întrevede posibilitatea de a pătrunde la recepțiile Elenei. Așa se explică propaganda pe care o face pentru concertul Elenei. Tot din snobism nu ezită să-l scoată din casă pe Maxențiu, bolnav, la parada sportivă, când va oferi publicului prezența lui Lică, angajat la grajdurile sale, pe care societatea trebuia să-l înghită.

Ada este prezentată și din prisma lui Lică care o vede ca pe “o țigăncușă uscată ca un drac, cu buze roșii ca sângele închegat și cu o pereche de ochi aprinși sub boneta de piele ce o împodobește, ascuțindu-i mai tare bărbia ascuțită ... o femeiușcă pipărată”, zicându-și în sine: “ce gașperiță” sintetizând astfel dintr-o privire calitatea femeii. Lui Marcian însă îi scapă partea vulgară și vicioasă a firii ei, crezând-o în naivitatea și optimismul său o femeie de treabă.

Maxențiu: reflectă preocuparea scriitoarei pentru studiul stărilor malade, declinul fizic, scoțând la suprafață intime și neprevăzute reacții ale bolnavului, care manifestă o adevărată plăcere de a se autoobserva. Și Maxențiu are un secret de care nu-i plăcea să se vorbească, mama lui era o binecunoscută cântăreață franceză de varieté, ce avea domeniul “Plăiesele” ca dar de la un prinț bătrân, tată prezumtiv al lui Maxențiu, care-l recunoscuse totuși.

Lică îl vedea ca “un biet coconaş galben ca de ceară cu gene roşii şi cu ochi pătaţi”. Purta o bărbuţă blondă, ascuţită, cu fire veştede, era un bărbat lingav.

Ada în sinea ei spunea : ” s-a ramolit de tot, ce sunt ochii ăia galbeni? O stârpitură de viţă mare. Nobil am vrut, nobil am.”

Hortensia Papadat-Bengescu îl arată evoluând sub influenţa bolii înregistrând conştiinţa iremediabilului, evoluând de la stările de răutate şi egoism la indiferenţa totală asupra tot ce înseamnă viaţă, contactul cu exteriorul.

Lică Trubadurul: îmbogăţeşte galeria tipologică a parvenitului în timpurile moderne. Este o fire boemă, cu apucături de fante de mahala. Despre el aflăm că era certat cu familia pentru că nu învăţase carte, deşi avea neamuri procopsite. Sora lui este Lenora, căsătorită cu moşierul Hallipa, dar care îl tratează pe Lică ca pe câinii bărbatului ei. Cu un fizic agreabil “subţirel, sprinten, cu figura plăcută, cu ochii vioi de veveriţă, părul negru din care se lăsa o buclă mare pe frunte, cu mâinile şi picioarele mici şi subţiri şi dinţii albi, mărunţi, avea aerul unui ţângău ”. Fire vagabondă, îi plăcea să trăiască pe drumuri.

Maxenţiu îl califică de la început “haimanaua de uliţă, şnapanul”. Guraliv, cu un vocabular picant, deşi era destul de delicat, sobru şi econom cu punga lui, ştie să profite comandându-şi haine cu croială englezească pe banii Adei, încât era o plăcere să-l priveşti.

Bătrânul Vandali vede în el un tânăr şarmant.

Mini când îl vedea la Rim, avea o tresărire. Pe stradă îi părea un haiduc modern a cărui pădure e oraşul. Era temperat şi nimeni nu-l văzuse beat: ” nimic nu-I plăcea mai mult ca banul dobândit prea lesne şi prin şiretlic ”.

Sia: e fiica lui, dintr-o legătură de tinereţe cu Lina, era posacă, ursuză şi greoaie cu o fire primitivă, vulgară cu minte “strâmtă”. Fusese instalată ca infirmieră în familia doctorului Rim, imediat după ce terminase şcoala. Are un sfârşit tragic .

Personajele reflector **Mini** şi **Nory** care fac legătura între romanele ciclului Hallipilor sunt prezentate şi ele cu dorinţa de căpătuială şi de a parveni în înalta societate şi preocupate în permanenţă de a şti tot ce se întâmplă în Bucureştii acelor timpuri.

În afara acestor lumi bolnave reprezentată de Maxenţiu, Rim, Lenora, în roman apar şi anomalii legate de nereuşita gemenilor Hallipa, de încercările de sinucidere ale Elenei şi apoi ale Mikăi-Lé --- o umanitate dominată de instincte.

Concertul din muzică de Bach cu acordurile ei muzicale, care domină întreg romanul, prin sinesteziile sale de sunet şi culoare se încadrează în parte curentului simbolist. De altfel îmbinarea între tradiţional şi modern este specifică Hortensiei Papadat-Bengescu.

Prin romanele sale ea se înscrie în galeria marilor romaniere ale literaturii universale reprezentată de George Sant, George Eliot, surorile Brönte sau Virginia Wolf.